

JEG ER KVOTERT INN

Av Kamelia Javadi

ورودیہ ویژه (سهمیه اقلیت چند فرهنگی)

کاملیا جوادی

Kamelia Javadi (1988) er ansatt på Danseinformasjonen som faglig konsulent i en ettårig stilling, finansiert gjennom aspirantordningen i Kulturrådet. Hun danser i Tabanka Dance Ensemble og underviser blant annet i cubansk salsa og hip-hop. Javadi har en mastergrad i filosofi fra Universitetet i Oslo.

En tidlig morgen i januar passerer jeg Henrik Ibsen og Bjørnstjerne Bjørnson på vei inn til Nationalteatret på frokostmøte, jeg ser til venstre så til høyre, statuene er store. Svære menn. Jeg går inn, henter meg litt yoghurt og setter meg ned i den fullsatte salen. Frokostmøtet har tema 'Bør vi avkolonialisere kulturlivet?'. Er det egentlig et spørsmål? Jeg spiser litt yoghurt.

*Då eg var fjorten, blei eg banka opp. Dette er det vanskelegaste.
Eg hugsar ingenting.
Eg hugsar eit spark i ryggen.¹*

Jeg kjenner klumpen vokse i halsen. Jeg må bøye hodet ned for å svelge yoghurten. Jeg var ikke forberedt på å høre en sånn historie inne fra en av Norges hovedscener for teaterkunst. Et rom med vestlig barokkstil fra 1800-tallet. Jeg ser på Camara Lundestad Joof, fortsetter å høre på at hun leser opp fra boken sin *Eg snakkar om det heile tida*, samtidig som jeg lar blikket sveve rundt i rommet.

Eg tenkjer på Benjamin. Før Benjamin og etter Benjamin. Eg tenkjer at det er så lenge sidan at alle saman er ute igjen no. Dei som drap han, er ute. Har sona ferdig. Eg veit ikkje korleis dei ser ut. Kan eg ha halde døra oppe for ein av dei på veg ut av ein butikk? Har vi sete saman på bussen?²

Jeg ser på Camara igjen, hun er vakker og hun er brun. Noe føles rart med dette bildet – samtidig ekstremt riktig. Det er som om det er historien i veggene og mennene som bygget dem som dikterer hva vi skal forvente, og ikke vi som dikterer hva slags historie som skal ligge i veggene. Hvorfor føles det som en trekantet kloss som ikke faller lett på plass i det firkantede hullet? Sånn vi lekte med da vi var små. Er det vi melaninrike som er den trekanten som prøver å presse oss inn i firkanten? Firkanten liker det ikke, den gir ikke etter for trekanten. Jeg har uansett ikke lyst til å være som firkanten for å passe inn. Jeg nekter å la det være min skyld. Det handler vel heller egentlig ikke om å skylde på noen.

Da jeg ble ferdig med mastergraden min i filosofi ved Universitetet i Oslo i starten av 2016 var jeg veldig håpefull. Jeg tenkte, nå skulle jeg omsider få en 'voksenjobb'. En dagjobb ved siden av dansejobbingen. Jeg var klar over at det ikke kom til å bli en enkel sak (jeg studerte tross alt filosofi og var nyutdannet), men at jeg ikke skulle komme på et eneste intervju, det hadde jeg ikke forestilt meg. Jeg søkte mange jobber. For det meste innen offentlig sektor, NAV, UDI, ulike prosjektstillinger i kommunen, men ingen intervjuer. På et tidspunkt ble jeg motløs og orket ikke å søke like aktivt lenger. Det gav meg lyst til å skylde på noen. Jeg har da gjort det som forventes at en bør gjøre, tatt høyere utdanning, oppført meg ordentlig og ønsket å jobbe.

1 Joof, Camara Lundestad, *Eg snakkar om det heile tida*, Samlaget 2018, s. 68.

2 Joof, Camara Lundestad, *Eg snakkar om det heile tida*, Samlaget 2018, s. 71.

Jeg drømte til og med at jeg ringte en arbeidsgiver jeg søkte stilling hos og 'droppa en bar' fra en Karpe-låt fra 2004, '...pass deg, pass deg bunad blir burka'. Jeg ville ansvarliggjøre noen. Noen som har gjennomslagskraft, og noen som har makt til å gjøre en forskjell – noen som kan fikse det. Jeg drømmer videre med Karpe: 'Det er ville tilstander i Tigerstaden, og er du bitte litt brun så er du bitte litt Bin Laden'.

Det begynte å bli vanskelig å tro på at noen ville kalle meg inn til intervju. Jeg vurderte om jeg skulle fjerne det avsnittet i søknaden min om at jeg har opprinnelse fra Iran, men at jeg er født og oppvokst i Norge, og at jeg snakker flytende norsk, men også flytende farsi. Jeg vil egentlig ikke ha med det avsnittet i det hele tatt. Søknaden min er i grunn lik Kari Nordmann sin. Forskjellen er at jeg har noen bonuselementer. Jeg er flerspråklig og flerkulturell. Kari Nordmann blir jo applaudert og ansett som en ressurs etter fire måneders språkreise i Italia. Jeg kutter ikke ut avsnittet i håp om at det kan betraktes som en fordel. Hadde jeg kuttet avsnittet hadde uansett navnet mitt avslørt meg. Jeg har så lyst til å tro at det leses som en fordel, men jeg tar det egentlig med for å gjøre det mindre fremmedgjørende. Jeg tar det med for å svare på spørsmålene som leseren antageligvis har. Samtidig tenker jeg ofte at det ville virke som en 'løgn' dersom jeg blir innkalt til intervju og ikke har forklart opprinnelsen min i søknaden. Alle ser jo uansett forskjellige ut, og jeg er tross alt født og oppvokst her.

I mai 2018 skjedde det noe stort, veldig stort! Jeg ble kalt inn til intervju hos Danseinformasjonen! Du kan bare forestille deg den dagen. Hvilke følelser som eksploderte i et fyrverkeri. Jeg ble så innmari glad! Jeg fikk ikke stillingen grunnet manglende dansefaglig kunnskap, men jeg kom til intervju! De kontaktet meg til og med kort tid etter og ønsket å søke **Kulturrådets aspirantordning** for å kunne ansette meg fulltid i ett år.

Gjennom aspirantordningen i Kulturrådet kan institusjoner i kunst- og kulturfeltet søke om tilskudd for å ansette en kunstner eller en kulturarbeider med etnisk minoritetsbakgrunn i en 100 prosent stilling som aspirant i ett år. Aspirantordningen skal styrke aspirantens arbeidsmuligheter i kunst- og kulturlivet. Institusjonen må søke med en navngitt kandidat.

Foto: Kamelia Javadi

Jeg brukte hele sommeren på å vente.

17. september 2018 hadde jeg fått et ubesvart anrop fra Danseinformasjonen. Jeg var på miljøterapeut-jobben i Bærum og ringte tilbake etter en time. Det var Sigrid Øvreås Svendal fra Danseinformasjonen: 'Vi har fått støtte!'. Følelsen jeg fikk var helt ekstrem. Jeg husker jeg spurte om hun tulla med meg. Etter telefonsamtalen gikk jeg rett inn på toalettet på jobb, tok en 'selfie' og skrev til mine nærmeste at vi hadde fått støtte, samtidig som tårene trillet ned kinnet.

Tilbake på Nationalteatret i januar 2019 påpeker Camara noe annet som treffer meg. Hun snakker om at vi må gjøre noe mer konkret, men at det ofte er penger som står i veien. I stedet for å tenke at man alltid må ha ekstra penger for å gjøre plass til de som burde være der, burde en klare å gi plass til de menneskene innenfor eksisterende budsjetter.

Det er meg hun snakker om. Den trekanten som så iherdig skal prøve å få plass i firkanten. Jeg har blitt ansatt på Danseinformasjonen via midler fra Kulturrådet. Midler som er øremerket et knippe mennesker med minoritetsbakgrunn. En form for spesialbehandling. Det er gjerne de vanskeligstilte i samfunnet som får spesialbehandling. Trenger jeg spesialbehandling? Eller trenger de offentlige instansene spesialopplæring? Det er ingen tvil om at institusjonene må kartlegge egne strukturer som bidrar til å opprettholde diskriminering og rasisme, og gjøre

konkrete endringer som bidrar til bedre representativitet og like muligheter for alle. Det er ikke nok å skrive 'vi er en IA-virksomhet'. Vis meg det. Det er et kollektivt ansvar.

Jeg er for kvotering. Det er i alle fall et konkret tiltak og et steg i riktig retning. Kanskje noen til og med endrer de negative tankene og holdningene sine. Kulturrådets aspirantordning er et slikt tiltak. Ordningen har som formål å fungere som en døråpner til videre arbeid i kunst- og kulturfeltet. Kjersti Horn er teaterregissør, og sitter blant paneldeltakerne på Nationalteatret denne morgenen, og hun belyser noe viktig – vi må kreve mer fra kunstinstitusjonene slik at man inkluderes på lik linje med alle andre, og ikke forblir i 'hjelpe-klassen'. Den klassen som skal få spesialbehandling. Hun understreker at vi må tenke mer konkret og ikke så teoretisk. Hun er ivrig, hever stemmen for å understreke det, og virker nesten frustrert. Jeg liker det. Det er nettopp dette jeg håper er steget videre etter kvotering. At vi alle kan stå på samme plattform, og dermed med like muligheter. At vi ikke for evig og alltid skal være den fargeklatten på siden. Det er et stykke igjen før vi er der, men på veien dit er det vanvittig viktig at vi tematiserer det, gjør noen konkrete endringer og prater om det. Hele tiden.

Vi må bli våre fordommer bevisst og utvikle et språk som gjør det mulig å diskutere det. Kulturfeltet må gjøre noe med egne strukturer som opprettholder rasisme og diskriminering. Vi må slutte å tro at vi ikke har holdninger som bidrar til disse strukturene. Utgangspunktet burde heller være hvordan vi skal håndtere det, fremfor spørsmål om det er et faktisk problem. Det er det.

Jørn Mortensen, rektor ved Kunsthøgskolen i Oslo (KHiO), sitter også i panelet på frokostmøtet på Nationalteatret. Opptil flere ganger tenkte jeg at hans utsagn bidrar til at det faktisk ikke skjer noe konkret. Han snakker om at han driver en institusjon som ikke er en midlertidig kampanje, men som skal ha en forutsigbarhet i både måten å jobbe på, men også hvor den skal hen. Han nevner ikke at dette faktisk er en utfordring hos dem. Han sier det er viktig at vi prater om disse temaene, og at det er en av grunnene til at han sitter i panelet. Det er bra. Videre sier han at han ikke tror det blir noe revolusjon som sådan, men at de hele tiden bedriver et kvalitetsarbeid på skolen. Hva slags kvalitetsarbeid, tenker jeg? Det er på tide at KHiO ruller opp gardinen og ser ut vinduet.

Hver gang Camara prater kjenner jeg meg igjen. Hun setter ord på det som jeg og så mange andre føler på. Hun sier at for oss som navigerer i disse strukturene så handler det om ubehaget. Ubegaghet ved å være den som alltid tar det opp. Denne takknemlighetsgjelden vi skal bære det sekundet vi får stå på scenen, at vi får være med. Den kritiske anspenheten, fordi man må oppføre seg så godt at de andre skal få plass etterpå. Det ubehaget gidder vi ikke å bære lenger. Dette ubehaget er deres. Dere skal få lov til å kjenne på den anspenheten, sier

Kamelia Javadi i LIMBO (2017) med Tabanka Dance Ensemble på Den Norske Opera & Ballett
Kor: Thomas 'Talawa' Prestø
Foto: Rob Sloettry Covell

Camara. Det er sant. Det *må* bæres kollektivt, og det kan kanskje løse en del av problemet. Første gang jeg så Tabanka Dance Ensemble opptre for flere år siden ble jeg imponert. Imponert over kunsten de skapte, men også over at et svart kompani stod på de store scenene ved Dansens Hus og i Operaen. Lenge vurderte jeg å studere dans, men jeg hadde inntrykk av at jeg i så fall måtte studere ballett eller jazzdans, og de som fikk seriøse jobber innenfor disse stilene, ofte var hvite. Jeg så sjeldent noen på scenen jeg kjente meg igjen i. Med Tabanka på scenen hadde jeg noen jeg kunne relatere til og se opp til. Tabanka er et profesjonelt kompani, med Thomas 'Talawa' Prestø som kunstnerisk leder, som jobber politisk og som tar plass i dansekunstfeltet. Et kompani som jobber med samfunnstemaene jeg synes er viktige – et kompani med dansere og deres erfaringer med å vokse opp i Norge som jeg kan relatere meg til.

Tabanka Dance Ensemble v/Sarjoo Sankareh, Luciano Wolman Michelle, Grace Tabeca Tengga, Lacky Jasmin Shaktur, Pearl Tawiah, Rena Onye, Victor Amel Olivares Pedersen, Kamelia Javadi, Joel Ramirez I:OBJECT (2018) på Dansens Hus. Kor: Thomas 'Talawa' Prestø. Foto: Lars Opstad

Jeg tok jevnlig dancehall-klassene til Thomas og sommeren 2015 spurte han om jeg ville komme på Tabankas audition. Det var fem tøffe og lange timer, men jeg var én av to som ble valgt ut. Jeg hadde gangspærre ut av en annen verden i en hel uke etterpå. I Tabanka danser vi afrikansk og karibisk samtidsdans. Hver fredag kveld og søndag ettermiddag møtes vi til trening i fire til fem timer. Det er både hardt og gøy, men aller mest føles det som 'hjemme'. Min første helaftens produksjon med Tabanka var *Limbo* i Operaen i 2017, og den andre *I:OBJECT* på Dansens Hus i 2018. Noe jeg alltid kommer til å huske fra både Operaen og Dansens Hus var da iranske ungdommer kom bort til meg og sa at de var rørt og overrasket over å se en profesjonell iransk danser og jente på scenen. De fortalte at de hadde lyst til å starte å danse, men at de ikke trodde de kunne bli profesjonelle, og at de ble motivert av å se oss og meg på scenen. Jeg kjente igjen følelsen tenåringsjentene satt med. I motsetning til meg hadde de en de kjente seg igjen i på scenen.

På Danseinformasjonen er jeg med på det meste som skjer. Jeg får innblikk i en del av kunstfeltet som jeg ikke har erfaring fra før. Jeg gjør alt fra å skrive artikler til hjemmesiden, svare på henvendelser, være med å organisere Dansens Dager, til å dykke dypt ned i Dansearkivet hvor vi ordner i gamle avisartikler og dokumenter samt digitaliserer foto. Det er masse spennende stoff om norske dansekunstnere i arkivet og når vi sitter der og jobber oss gjennom materialet spør jeg ofte om hvem de forskjellige er. Da forteller dansehistorienorden (Sigrid) meg masse interessant om alle navnene og ansiktene som dukker opp. Marianne

Albers forteller personlige historier fra da hun var utøvende dansekunstner og jeg får se gamle videosnutter og bilder fra forestillinger hun har medvirket i. Jeg blir stadig introdusert for dansekunstnere som kommer innom kontoret, og det er ofte noen av dem som vi har sett i arkivet tidligere. Jeg er med på faglige møter, arrangerer ulike faglige arrangement, deltar i ulike nettverk og i tillegg ser jeg mange danseforestillinger. Vi diskuterer og reflekterer over de forestillingene og faglige arrangementene vi har vært på, og noen ganger er vi enig og andre ganger er vi uenig. Men heldigvis er det ikke slik at de andre fem ansatte på Danseinformasjonen tenker helt likt og at jeg alltid er den som står i motsetning til de andre. Som oftest er det en god blanding. Jeg tror det bidrar til at vi lærer av hverandre.

I masteroppgaven min skrev jeg om menneskerettigheter og toleranse. Om det stadig mer pluralistiske samfunnet vi lever i, og de utfordringene det fører med seg. Vi har ulike verdier og det skaper normkonflikter. Jeg mener at menneskerettighetene ikke er tilstrekkelige, men de er nødvendige. Menneskers rett til å praktisere sin kultur uansett bosted er verdifull, og omhandler vår kulturelle overlevelse. Jeg konkluderte med at toleranse gjør ulikheter mulig og ulikheter gjør menneskerettigheter nødvendig. Dette er veldig viktig for meg, jeg identifiserer meg med hele min bakgrunn og ikke bare den delen som passer best inn i firkanten. Jeg er stolt av min persiske bakgrunn. Jeg vil ikke betegnes som *bare* norsk, men jeg er det og!

Faktum er at jeg er kvotert inn, men jeg er født og oppvokst i Skien akkurat som Hilde, Anders og Jannicke. Som oftest går jeg ikke rundt og føler at jeg er noe annerledes enn dem, men når jeg opplever å bli forskjellsbehandlet, utsatt for rasisme eller når jeg omtrent gir opp etter x-antall jobbsøknader – da trer jeg ut av mitt eget skinn og betrakter meg selv fra utsiden. Da føler jeg meg annerledes.

Så har du de som ikke står for disse holdningene. De som betrakter oss alle på lik linje og som mener at det ikke er noen forskjell på deg og meg. De som hever stemmen i solidaritet og som igangsetter tiltak for å skape bevegelse i riktig retning. De som ser og de som inkluderer. De som viser forståelse og toleranse. De som ikke insisterer på å holde på firkanten. Dessverre er de ikke mange nok til å styre den politiske bevegelsen i riktig retning. Jeg håper vi en dag kommer dit at vi melaninrike ikke trenger å ha med et helt avsnitt i søknaden vår som forklarer hvorfor vi heter det vi heter og at vi kan snakke norsk. Jeg håper alle kan tenke på Mohammed, Hilde, Andisheh, Anders, Pablo og Jannicke i en og samme boks. At det er like naturlig å plukke ut Pablo som å plukke ut Hilde. At det er mer fokus på bevisstgjøring og opplysning i kulturfeltet og generelt forøvrig. At ansvaret, byrden og jobben tas kollektivt. En dag håper jeg at vi alle kan tenke at det er fordeler ved det pluralistiske samfunnet fordi det multikulturelle beriker oss. Det være seg god mat, klesmoter, musikk, dans, tradisjoner og verdier. Samtidig må vi ikke glemme menneskene som bidrar med disse kulturuttrykkene. Jeg håper vi sammen kan rundes av i kantene så de ikke er så skarpe. Da får kanskje alle plass.

På Dansens Hus, en solfylt, men kald formiddag i februar starter Sigrid et foredrag om norsk dansehistorie for en gjeng dansestudenter, '... med meg i dag har jeg min kollega Kamelia Javadi'. Kollega. Det er fint. Jeg blir stolt, men om en liten stund tar pengene slutt.

